

Peruskoulun oppilaanohjaajan perustehtävä Turun kaupungissa

Koonnut Petri Niemi

Tiivistelmä

- Päätoiminen opinto-ohjaaja peruskoulussa toteuttaa perustehtävänsä vuotuisen työajan (1245 h) rajaamalla työajalla. Opinto-ohjaajan ensisijainen tehtävä on edistää oppilaan ura- ja koulutusvalintaan liittyvää pohdintaa.
- Sidottu vuotuinen työaika sisältää oppitunteja, oppilaiden henkilökohtaisesta ohjausta ja pienryhmäohjausta ja ohjaustyön organisointia.
- Opetussuunnitelman rajaamien tehtävien hoitoon tulisi varata 5 tuntia oppilasta kohden eli 250 oppilasta vuotuista työaikaa kohden.
- Koulun ulkopuolisen yhteistyön tekemiseen tulisi varata oppitunniton perjantai.
- Jos koululla toimii osa-aikainen opinto-ohjaaja, oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetussuunnitelman määrittämää henkilökohtaista ohjausta ja pienryhmäohjausta.
- Kaikkien peruskoulujen oppilaanohjausyhteistyötä tulisi koordinoida.

Työaika ja ohjausmuodot

Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen mukaan oppilaanohjaajaan työtehtävän hoitoon on varattu n. 1245 vuosityötuntia (ks. OVTES B § 13). Työtunnit jakaantuvat lukuvuodelle oppilaiden ohjaustarpeen mukaan siten, kun rehtorin kanssa on erikseen sovittu. Osa työnantajan määrättävissä olevasta työajasta on varattu kesäkeskeytysaikana tehtäviin yhteishakuun liittyviin työtehtäviin. Oppilaanohjaajan laskennallinen vuosiloma alkaa 16.6. ja jatkuu vuosilomapäivien lukumäärän mukaan (OVTES A, 33 §).

Tehtäväkuvauksen määrittelyn lähtökohta on oppilaanohjaajan toimenkuvan vertaaminen opettajan toimenkuvaan: molemmat tekevät rajallisella työajalla ennalta osoitettuja työtehtäviä. Oppilaanohjaajan opetussuunnitelman rajaamia ohjausmuotoja ovat oppitunnit, oppilaiden henkilökohtaisesta ohjaaminen ja pienryhmäohjaus. Perustehtävään kuuluu tiedottamisesta, koulun opettajien toteuttaman ura- ja koulutusvalintaan kytkeytyvän ohjaustoiminnan koordinoinnista ja kehittämisestä sekä koulun ulkopuolista yhteistyötä. Näiden tehtävien hoitamiseen on varattu oppilaanohjaajalle rajallinen vuotuinen työaika (OVTES B, 13 §).

Oppilaanohjaajan perustehtävä

Oppilaanohjaajan työtä tulee tarkastella kokonaisuutena, jossa hän vastaa yläkoulun aikana oppilaan ura- ja koulutusvalintaan liittyvästä oppilaanohjaustyöstä ja osallistuu kiinteästi oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseen.

Kaikkia peruskoulun lehtoreita ja opettajia koskevien määräysten lisäksi, oppilaanohjaajan tehtävän järjestelyissä tulee huomioida ohjausmuodot, oppilaslähtöisyys ja velvoite yhteistyöhön. Yhteistyöllä tarkoitetaan koulukohtaista moniammatillista yhteistyötä, nivelvaiheyhteistyötä sekä työelämään ja jatkokoulutukseen liittyvää yhteistyötä. Koulukohtaisella yhteistyöllä tarkoitetaan oppilashuoltoon liittyvää yhteistyötä, aineopettajien ja luokanohjaajien kanssa tehtävä yhteistyö ja koulun ohjaustyön koordinoitua.

Oppilaanohjaajan tehtäväkentän laajuuden ja monimuotoisuuden vuoksi tehtäväkuvauksen määrittelyn lähtökohdiana on huomioitava myös seuraavat asiat:

- Perusopetuksen laatukriteereissä on määritetty tavoitetaso oppilaanohjaajan tehtäväkentästä. Perusopetuksen laatukriteerien (ks. Opetusministeriön julkaisuja 2010:6, 45) mukaan 250 oppilasta kohden tulisi varata yksi päätoiminen oppilaanohjaaja.
- Oppilaanohjaajalla, jolla on yli 250 oppilasta vastuualueellaan, ei tulisi sisällyttää vuotuisen työaikaan muita kuin ura- ja koulutusvalintaan liittyviä virkatehtäviä. Työaika tulisi kohdentaa oppituntien lisäksi henkilökohtaiseen ohjaukseen, pienryhmäohjaukseen ja virkatehtävän mukaiseen yhteistyöhön. Jos kuitenkin muita kuin uraohjaustehtäviä määrätään, tulisi oppilaanohjaajan vastuualueena olevien ohjattavien määrää vähentää.
- Jos oppilaanohjaajan tehtävän hoitamiseen ei ole osoitettu koko vuotuista työaika, tulee kuitenkin varmistaa, että oppituntien lisäksi varataan työaika oppilaiden henkilökohtaiseen ohjaukseen ja pienryhmäohjaukseen sekä yhteistyöhön. Oppilaanohjausta tulee tässäkin tapauksessa tarkastella mainituista työmuodoista koostuvana kokonaisuutena ja koko yläkoulun kestävässä ura- ja koulutusvalintaprosessina.
- Koulun ulkopuolisen yhteistyön tekemiseen tulisi varata oppituntien perjantai. Koulun ulkopuoliset yhteistyökumppanit olettavat, että opinto-ohjaajilla on mahdollisuus osallistua yhteistyöhön perjantapäivien aikana. Tämän takia on toivottavaa, että perjantait ovat oppitunnittomia. Perjantapäivätkin ovat rehtorin direktio-oikeuden piiriin kuuluvaa työaika. Työajan oikeaa kohdentumista tulee arvioida kaikkien työpäivien osalta samalla kriteerillä. Työaikamme on tarkoitettu oppilaiden ura- ja jatkokoulutusvalintaan kytkeytyviin moninaisiin työtehtäviin.

Oppilaanohjaajan työajan kohdentumisesta tehdään koulukohtainen kuvaus. Oppilaanohjaajan tulee sopia ennen lukuvuoden alkua rehtorin kanssa, miten vuotuinen työaika käytetään opetussuunnitelmassa rajattujen tehtävien hoitoon sekä mahdollisesti muihin oppilaanohjaajalle osoitettuihin tehtäviin (vuosityöaikalaskuri). Samalla tulee sopia työajan kohdentamisesta lukuvuoden eri vaiheissa (vuosikello) ja siitä, miten turvataan oppilaan tarpeen mukainen ohjaus peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa. Vuosityöaikalaskuri löytyy osoitteesta www.oppilaanohjaus.fi (>Opettajalle >Materiaalipankki)

Jokaisella koululla on erityispiirteensä, jotka vaikuttavat oppilaanohjaajan työn vaativuuteen. Oppilaanohjaajalle voidaan myös määrätä lisätehtäviä, jotka eivät sisälly perustehtävään. Näistä tehtävistä sovitaan erikseen. Erityispiirteet ja lisätehtävät tulee huomioida palkkauksessa TVA-korvauksena. Perustehtäviin kuulumattomista tehtävistä tulee maksaa palkkio (ks. OVTES A 21 § ja B 19 § 1.mom).

Useamman koulun yhteinen opinto-ohjaaja

Oppilaanohjaajan toimenkuvaan takia, koulutuksen järjestäjän tulisi pitää ensisijaisena koulukohtaisten, pätevien ja päätoimisten opinto-ohjaajien palkkaamista. Jos tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, koulujen yhteinen, päätoiminen ja pätevä opinto-ohjaaja on hyvä vaihtoehto. Tehtävän kuvaa muodostettaessa tulisi huomioida seuraavaa:

1. **Työnkuva.** Laadukkaan ohjauksen antaminen edellyttää, että on työaika varataan oppitunteihin (1/3), ohjaukseen (1/3) ja yhteistyöhön (1/3).
2. **Työpäivä.** Oppilaanohjaajalle tulisi olla mahdollista tehdä kokonainen työpäivä koululla ja työtehtävät tulisi rajata tälle tai näille päiville.
3. **Oppilasmäärä.** Opinto-ohjaajan tulisi kyetä ottamaan kokonaisvastuu luokan ja yksittäisen oppilaan ohjaamisesta yläkoulun aikana. Kullakin oppilaalla tulisi olla oikeus saada hyvää oppilaanohjausta (pienryhmäohjausta ja henkilökohtaista ohjausta) riippumatta siitä, miten koulu on ohjauksen organisoitunut.
4. **Yhteistyövelvoitteet:** Kahden koulun opinto-ohjaajalla on kaksinkertainen määrä erilaisia yhteistyövelvoitteita (opettajainkokoukset, vanhempainillat jne.).
5. **Opinto-ohjaajien työnjako.** Yksittäisen koulun tehtäviä ja siihen varattua työaika tulisi tarkastella kokonaisuutena. Kullakin oppilaalla tulisi olla oikeus saada hyvää oppilaanohjausta riippumatta siitä, miten koulu on oppilaanohjauksen organisoitunut.
6. **Oppilaanohjaajan vuosikello.** Päätöluokkalaisten ohjaus on intensiivisimmillään loka-maaliskuun välillä. Opinto-ohjaajan tulisi pystyä antamaan pienryhmäohjausta, henkilökohtaista ohjausta ja organisoimaan yhteishakua sidottuna työaikana.

Opinto-ohjaajien välisen yhteistyön koordinointi

Yksittäisen oppilaanohjaajan työpanoksen lisäksi on osa opetussuunnitelman rajaamista tehtävistä tarkoituksenmukaista hoitaa keskitetysti tai opinto-ohjaajien yhteistyönä. Tätä tehtävää hoitaa oppilaanohjauksen koordinaattori. Hänen tehtävät voidaan jakaa kolmeen osaan:

Koordinointiin liittyvät tehtävät:

- Oppilaanohjaajien yhteistyön koordinointi
- Työelämäyhteistyön koordinointi
- Koulujen TET-viikkojen koonti
- Ohjauksen yhteistyöverkoston ylläpitäminen
- Osallistuminen kokouksiin oppilaanohjaajien edustajana
- Turun peruskoulujen oppilaanohjaajille tarkoitettujen tapahtumien aikataulutus
- Oppilaanohjaajien täydennyskoulutuksen suunnittelu (tarvittaessa Suunnittelu- ja kehittämissyksikön kanssa)
- Uusien oppilaanohjaajien perehdyttäminen

Tilastointi- ja tietotekniset tehtävät:

- Yhteishaun sijoittumisyhteenvedon kokoaminen
- Ryhmäsähköpostin ylläpito
- Vuosityöaikalaskurin ylläpito
- turku.fi/oppilaanohjaus -sivuston ylläpito ja sisällöntuottaminen
- TET-torin ylläpito ja kehittäminen
- Muut tarvittavat tietotekniset ja tilastointitehtävät, jotka liittyvät oppilaanohjauksen sisältöalueeseen

Pedagogiseen asiantuntijuuteen liittyvät tehtävät:

- Opetussuunnitelman sisältöön liittyvät asiantuntijatehtävät oppilaanohjauksen osalta sekä oppilaanohjauksen oppiaineessa että koko kouluyhteisön ohjaamiskäytännöissä
- Osallistuminen opetussuunnitelmatyöhön
- Opetushenkilöstön konsultointi oppilaanohjauksen sisällöistä ja käytänteistä sekä uuden opetussuunnitelman mukaisesta toimintakulttuurista oppilaanohjauksen näkökulmasta
- Pedagogisen keskustelun ylläpitäminen oppilaanohjauksen sisällöistä ja toimintamuodoista oppilaanohjaajien kokouksissa sekä erilaisissa opetushenkilöstön yhteistapaamisissa
- Oppilaanohjauksen laadunarvioinnin toteuttamiseen ja tulosten analysointiin liittyvät sisällölliset kysymykset

